

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Trace the ancestry of the Shelah Hakadosh.
2. Who were the Shelah's mentors?
3. Who was the Shelah's principle mentor? Give three examples of his principle mentor's teachings.
4. In which communities did the Shelah serve as Chief Rabbi?
5. Where was his last Rabbinic position in Europe?

This and much more will be addressed in the tenth lecture of this series: "The Shelah Hakadosh: The Life and Times of Rav Yeshaya Horowitz".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VIII Lecture #10

THE SHELAH HAKADOSH: THE LIFE AND TIMES OF RAV YESHAYA HOROWITZ

I. The Family of R. Yeshayah Horowitz

A.

מור"ר ישיעה סג"ל הורוויץ הגאון החסיד בעל השל"ה בן הגאון מהר"ר אברהם הנז' בכל הארץ יצא קו תהלתו וקדושתו וקדושת משפחתו הרמה והנשואה הפלא ופלא מיוחסת ומקודשת כאשר כתב הגאון מהר"ר שעפטל בנו של הגאון בעל של"ה בצוואתו הנדפס בסוף יש נוחלין. חיד"א, שם הגדולים

Moreinu HaRav R. Yeshayah Segal Horowitz, the Gaon and *Chasid* (scrupulously pious), the author of the Shnai Luchos HaBris, was the son of R. Avraham Horowitz. His praises and sanctity, as well as the sanctity of his exalted and extraordinarily prestigious family, resounded throughout the entire world. A record of their holy genealogy was written by the son of the Gaon, the author of the Shelah, HaGaon R. Sheftel, in his last will and testament, which was published at the end of the *Sefer Yesh Nochlin*. **Chida**

B.

בשנת רצ"ד לפ"ק עלת' מהומה ומריב בין הקהל קודש ק"ק פראג לבין אנשי הורביץ ושאר אנשי' עד קמו זה נגד זה בכתות רבו' משאר קהלות במדינ' פייזים עד כתבו ביניהם רבני פוזא ורבני אשכנז להשוות דעתן ולהעמיד כל דברי ריבות' על אנשי אמת ונרוץ הגלגל לברר הפטיש החזק ה"ה מהר"ר אברהם בן מהר"ר אביגדור זצ"ל ואותי השפל לגדור גדרי' ולתקן להם תקנות, ועל פי בקשת רבותינ' והפרצת' באתי בצער גדול אל העיר הגדול' לאלקי' להיות סניף אצל הגאון זצ"ל ותיקננו וסדרנו כ"ג דברים מעולים וטובי' ויטב בעיניהם לבא ולחתום דברי' ככתבן יתר מארבעה מאות איש יצא צבא. ס' הזכרונות לר' יוסף רוסהיים

In the year 1534, there arose turmoil and strife between the holy community of Prague and the men of the [village of] Horowitz in alliance with other men to such an extent that the other communities throughout Bohemia broke up into separate warring factions. It reached such a point that the Rabbis of Posen and the Rabbis of Germany wrote to the various factions that they should reach a final settlement and all of the issues should be decided by men of integrity. The lot fell upon the great Rabbinic mind, Rav Avraham b. R. Avigdor, of blessed memory, and myself, the inferior one, to draw up guidelines and rules [regarding the conduct of the community]. Because of the repeated requests of our Rabbis, did I make that very difficult trip to that great city dedicated to G-d (Prague) to be an appendage to the Gaon, of blessed memory. We instituted and set up a twenty three point reform program that significantly improved the situation. The plan met the approval of more than four hundred prominent citizens who added their signatures to it. **Memoirs of R. Joselmann of Rosheim**

C.

שלא הניח דבר מה שלא למד ממש כל התורה כולה היה על פיו. עדותו של ר' שבתי שעפטל הורוויץ בעל ווי עמודים על אבי זקנו ר' שבתי שעפטל הורוויץ

He didn't neglect any part of the Torah. Literally, he was fluent in the entire Torah.

Description of R. Shabsei Sheftel Horowitz, written by his great grandson, R. Shabsei Sheftel Horowitz, author of the Vavei Amudim

D.

נאום שבתי בן הגאון הגדול נשיא בארץ ישראל מהר"ר ישעיה סג"ל זצ"ל הורוויץ הנקרא שעפטל בן בנו של איש האלקים מהר"ר אברהם שעפטלש לחתן האשל הגדול אילן הנטוע בשער בת רבים שר וגדול בישראל ה"ה הגאון המופלג מהר"ר משה חריף זצ"ל החונה על צבא פה ק"ק פוזנא המעטירה ואב בית דין להמדינה החשובה והגדולה כשמה כן היא נקראת מדינת פולין גדול ישמרה הא-ל הגדול ויהיה לה למעוז ולמגדול. ס' ווי העמודים מבנו של בעל השל"ה ר' שבתי שעפטל הורוויץ

These are the words of Shabsei, the son of the great Gaon, the *Nasi* of *Eretz Yisrael*, R. Yeshayah Segal, zt"l, Horowitz, who is called Sheftel, the grandson of the G-dly person, R. Avraham Sheftelesh, who was the son-in-law of the great tamarisk, the tree that was planted in the public gate, the great prince of Israel, the exceptional Gaon, R. Moshe Charif, zt"l, who (referring to R. Sheftel) is presently doing G-d's service here in the holy and noble city of Posen in the capacity of *Av Bais Din* (head of the Rabbinic court) of the great and prestigious country whose name reflects [its glory], Greater Poland, may the Magnificent G-d protect it and be its source of towering strength. **Sefer Vavei HaAmudim, R. Shabsei Sheftel Horowitz, son of R. Yeshayah Horowitz**

II. R. Yeshayah Horowitz

A.

כתב בסדר הדורות דף קנ"ט ע"ג שמצא בכתבי החסיד ר' ליב מסלוצק שהגאון בעל של"ה היה נשמת רות ולכן כל פסוקי רות ווי"ן חוץ משמונה. ור"ת הפסוקים ההם הוא ישעיה בא"ה ר"ת בן אברהם הלוי עכ"ד. והוא ט"ס וצ"ל בא"ל בן אברהם לוי והא פלא. ואני שמעתי מפי רב זקן וגדול בתורה שקבל שהמגיד אמר להרב החסיד מר' שמואל מק"ק פאישדורף כשהיה תושב בק"ק אייזנשטאט דבועז כשבאה אליו רות וגו' והוא נשמת הרב של"ה ונרמז בפסוקי רות כנז' ע"כ שמעתי. וכבר ידעה מ"ש רבינו האר"י זצ"ל וגו עש"ב. וכנים הדברים נראה לי לרמוז כי ר"ת ח' פסוקי רות שאינם בו"וין הם אותיות ישעיה בא"ל כמו שנא' צא וחשוב ישעיה בא"ל ותמצא שהוא גימטריא וכו' ובזה נרמז הרב הנזכר ונרמז שורש נשמתו. חיד"א, שם הגדולים

The author of the *Seder HaDoros* wrote that he found in the writings of the *Chasid* (pious one) R. Leib of Slutsk that the Gaon, the author of the *Shelah*, possessed the soul of Ruth. That is the reason that all of the verses of Ruth start with a *vav* with the exception of eight verses. The first letters of these verses spell out, **Ye sh a y ah B A L**, which are the first letters of the words, "Ben Avraham Levi, which is amazing. . . . **Chida**

B.

(1) לטוב יזכר שמו ושבח מעלתו וחסידתו, כאשר יראת חטאו היתה קודמת לחכמתו, וד' אתו בכל מקום הלכה כמותו, בלמוד התלמוד היה יורד ונוקב עד התהום, בפלפולו חריפתא כדוב שכול וכארי נוהם, ותפס ישיבות הרבה לשם ולתפארת, נופת תטופנה שפתותיו עתק מדברת, לקביל אלפא נושקי הגבורים נאזרת ידו גוברת, הרים עוקרת, ומכח שבילדותו זכה למעלות גדולות, שנתקבל לאב בית דין ולמורה צדק בקהלות גדולות וגלילות, ויט שכמו לסכול סבלות, משא העם הזה כרועה מעביר צאנו לנהלם על מי מנוחות, במילי דשמיא ומילי דעלמא שלא יפלו בעמקי שוחות, בכל לא נתקיים זה בידו להעלות על הספר חידושיו שחידש בכל יום תמיד על התלמוד והפוסקים באריכות, במהות ואיכות, רק בדרך קצרה, לסימנא בעלמא לו שלא ישכח במהרה, והנה מצאתי באמתחתו חיבור גדול ונורא, אשר חיבר על ספר המרדכי מרישא עד גמירא, ושם ידבר ויש לו ויכוח עם כל הפוסקים, ראו נא ענותנותו, שלא ביקש להדפיס אותו, ד' יחנני להוציא לאור יקר גדולתו להראות לכל העמים תפארתו, וחריפתו ובקיאתו, ולא די שהיה רעיא מהימנא לישראל בתורתו ובעבודתו, אך תרב מעלתו וחסידתו, והחזיק ידי לומדי תורה, להגדילה ולהאדירה, ומימיו לא פסקה משלחנו שמונים נפשות והאכילם מטעמים ברבורים אבוסים ופטומים בחול ובשבתות ובמועדים, בביתו ובשלחנו היו נועדים. הקדמה לס' ווי העמודים מבנו של בעל השל"ה ר' שבתי שעפטל הורוויץ

His name should be favorably remembered with praises for his special qualities and piety, for his fear of sin preceded his wisdom and Hashem was with him. The halacha is always in accordance with his rulings. When he studied Talmud, he would descend and penetrate into its depths. With his sharp dialectic reasoning (*pilpul*), he was like a ferocious bear and a roaring lion. He led many Yeshivos with distinction and brilliance. His lips would drip with honey. He would speak with ancient authority. He could hold his own against a thousand well trained scholars and would uproot mountains. This is due, [to a large measure], to the fact that from his youth he merited to reach great levels of achievement. He was appointed to be *Av Bais Din* (head of the Rabbinic court) and *Moreh Tzedek* (Rabbinic authority) over large communities and districts. He bent his shoulder to accept communal burden. Like a shepherd who shepherds his sheep and guides them to rest by the still waters, he advised them in spiritual and mundane matters and prevented them from falling into the depths. Despite all of his accomplishments, he didn't put down his original insights into the Talmud and *Poskim* (legal authorities) which he constantly discovered daily, in a well formulated and elaborated book form, but rather in the form of short notes, only to serve as a reminder. I did find, however, in his archives, a large and awesome work, which he composed on the entire *Sefer Mordechai*. In that work, he speaks at length and argues with all of the *Poskim*. Look at his humility! He didn't want to publish it. Hashem has graced me with the opportunity to bring to the light of day his precious magnificence and to show all of the nations his splendor, sharpness of mind and encyclopedic knowledge. Not only was he a faithful shepherd for Israel and His Torah and service, but he possessed unusual character traits and piety. He supported the students of Torah, in order to make Torah study more glorious and magnificent. There were never less than eighty souls at his table whom he fed in a most luxurious manner on Shabbos and Yom Tov as well as during the week. These were his constant guests at home and at his table. **Preface to Sefer Vavei HaAmudim, R. Shabsei Sheftel Horowitz, son of R. Yeshayah Horowitz**

(2) ולעומת מחברתו, צבי תפארתו, יונתו תמתו, ראוי להזכיר לטובה אמי מורתני, חדר הורתי, הגבירה הרבנית החסידה אשר כל מכירה יעידון ויגידון עליה שלא הניחה כלום ממעשה אמהות הקדושות, ממש היתה אוכלת חולין בטהרה, וידה היתה לסייע אדוני אבי ז"ל שבזבו כל הממון שהכניסה לו מבית אביה להספקת לומדי תורה, ולא זו שלא רעה עינה על זה, אדרבה הוסיפה עוד מדילה כזה וכיוצא בזה, הביטו נא וראו אם אשה בכל אלה ימצא לטובה, אשר מאסה בחיי עולם הזה וכל מעשיה לעולם הבא, ובגללה בירך ד' את אדוני אבי ז"ל וזכה לכל הכבוד והגדולה אשר היה לו בחוצה לארץ, אשר לזה לא זכה אדם בארץ, מבריאת שמים וארץ. ומרוב צדקתו וחסידתו, עזב ונטש ביתו ונחלתו, ועלה אל המקום אשר אמר ד' להשרות שם שכינתו, ובטרם צאתו מאהלו ומארץ מולדתו, התחיל לחבר ספר הנכבד והנורא הזה כדי לצוות את ביתו, ומתוך ענוותנותו לא הטריח את בניו להדפיס אותו, אך קדשנו במצותיו וצונו למלא שאלת מי שיבקש להעתיק הספר הזה ללמדו חסידותו, ומאחר שבעל הדרך ירט לנגדו להבהיל אותו, להוציא מחשבתו לפעולתו, לאור בארץ החיים אור תורתו, בכך לא נגמר הספר בחוץ לארץ כי אם בירושלים שתי שנים אחר ביאתו, ומד' היתה זאת לזכותו שהיה ניתק לראי"ה גנזי אוצרות דברי פי חן קבלת איש הא-להי החכם השלם הרב הגדול מהר"ר יצחק לוריא זצ"ל בצרור החיים צרורה נשמתו, ולא היו נראין לשום אדם עד בוא אבי אדוני ז"ל לאוצרתו ולביתו כי שם תקע אבי ז"ל חנייתו ודירתו, והיה לומד בהם מראש עד סוף כדי להגיע לתכליתו. שם

Regarding his life's mate, the glory of his splendor, his perfect dove, it is fitting to favorably mention my mentor, my mother, the source of my guidance, the regal woman, the pious Rabbanis. All who know her testify and report that her [good deeds] did not fall short of those of the Matriarchs. She actually ate *Chulin* (non-sacred food) with the highest standards of ritual purity. Her hand was [stretched out] to help my master, my father, z"l, who spent all of the money that she brought him [as a dowry] from her father's house to support students of Torah. Not only did she not harbor any ill feelings towards him because of this, but on the contrary, she gave additional [monies towards their support] equal to the original amount. See if you can find such a woman as good as her who despised the life of this world and whose every action was directed towards the World to Come. Because of her did Hashem bless my master, my father, and he merited all of the honor and greatness which he acquired in the Diaspora, something which no other man on earth, from the time of creation of Heaven and Earth, ever merited. Because of his immense saintliness and piety, he forsook his home and inheritance and went up to the place which Hashem said that He would rest His presence. Before he left his abode and his birthplace, he began to compose this celebrated and awesome work in order to command his household. Because of his humility he did not bother his children to publish it. He sanctified us with his *mitzva*, however, and commanded us to fulfill the wishes of anyone who wishes to copy this work in order that it impart to him his piety. Since the Master of the way hurried him up to fulfill his desire that his Torah light up the land of the living (Eretz Yisrael), he didn't finish the work while he was still in the Diaspora, but rather in Jerusalem two years after his arrival. This was part of Hashem's plan in order to give him further merit, for he had the opportunity to view the hidden archives of the Kabbalah of that perfect man of G-d, R. Yitzchak Luria, zt"l, whose soul is bound up in the bond of life. This material was not shown to any man until my father, my master, came to his archives in his house, which was the dwelling place of my father, and studied them in their entirety in order to achieve a complete understanding of them. **Ibid.**

C.

ידעתי כי לא צדקה נפשי להיות נמנה בכלל צדיקים, מכל מקום צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך כתיב (שה"ש א, ח), על כן אצא בעקבי הראשונים לדעת חכמה ומוסר, להבין אמרי בינה, לברוכי ד' הבנים בניי ובנותיי וחתניי וכלותיי ונכדיי וזרעם וזרע זרעם עד עולם כולם יעמדו על הברכה, ויוסיף ד' עליכם אלף פעמים ככה. ואחבר לכם תוכחת מוסר, כאשר ייסר איש בנו, כי עת לדבר לי עתה, מאחר שאני עושה עקירה מכם, לעשות הנחה בעזרת הש"י בארץ הקדושה. . . . ודעו בניי יצ"ו, שלא יעלה במחשבותכם מה שאזכור בקונטרסים האלו מסודות המצות והתפלות שירדתי לעומק הענין כי [אינו] אפילו כערך טיפה בערך ים הגדול, כי לסודות ההם אין סוף ותכלית, אדם אם יחיה אלף שנים פעמיים לא יעלה ויגיע לתכלית מצוה אחת עד עומקה ושרשה ושורש שורשה, כי אם רבי שמעון בן יוחאי וחביריו די מדרהון עם בשרא לא הוו, וגם ידיעה גדולה לתלמידי ותלמידי תלמידי הזוכים ליהנות מאורו הגדול, אמנם לאו כל מוח ומוח סביל דא. ואני לא באתי רק לגלות קצת מהקצת ממה שקבלתי מפיי סופרים ומפיי ספרים הנמשכים אחרי הזוהר, ובפרט מגדולי האחרונים ספרי הקודש, הא-להי מהר"ר מאיר גבאי ז"ל, והא-להי מהר"ם קורדוורא ז"ל, וגדול האחרון איש הא-להים קדוש האריז"ל. ואוסיף קצת נופך משלי, להחכים ולהבין מדעתי ביאור העניינים. הקדמה לס' השל"ה

I know that my soul did not merit to be counted amongst the Righteous. Nevertheless, it is written in Scripture (Song of Songs 1:8), "Follow the footsteps of the flocks and pasture your tender kids in the dwellings of the shepherds." I have, therefore, followed the footsteps of the early authorities to know wisdom and discipline, to understand statements of discernment. For those blessed of Hashem, my sons and daughters, sons-in-law and daughters-in-law, my grandchildren and their seed and seed's seed forever, may they all stand by the blessing and may Hashem increase [their blessing] a thousand times over, I have composed on their behalf a work of disciplinary rebuke, as a father rebukes his son. Now is the time for me to speak, for I am taking leave of you in order to settle, with Hashem's help, in the Holy Land. . . . You should realize, my children, may Hashem protect you, and not think that just because I mentioned the secrets of the *mitzvas* and prayers that I have descended into the depths of the subject matter. [What you see] can be compared to a drop in the ocean, for there is no end to these secrets [of Torah]. Even if a person were to live a thousand years twice over he would not reach a complete understanding of even one *mitzva* in all of its profundity, its foundations and the foundations of those foundations. Only R. Shimon b. Yochai and his colleagues, who were not really of this world, understood them. Even though he imparted great knowledge to his disciples and their disciples who merited to bask in the pleasure of his great light, in reality, not every single mind can sustain [all of that knowledge]. I have only come to reveal a minute part of what I received from scholars and works which were an outgrowth of the Zohar, especially, the G-dly R. Meir Gabai z"l, the G-dly R. Moshe Cordovero z"l, and the latter giant, the holy and G-dly Arizal. I have added a small jewel of my own as a result of the process of achieving wisdom and discernment in understanding these subjects. **Preface to Shelah**

III. R. Yeshayah's Mentors and Their Wisdom

A. R. Avraham Horowitz

(1) הנה מקום אתי פה להעתיק דברי קדושת אדוני אבי מורי זלה"ה שדיבר מזה בספר עמק ברכה עם הגהות שחברתי, ולבסוף הגה"ה גדולה קונטרס שחברתי בילדותי על פי הסוד מהעניינים הנזכרים שם. של"ה שער האותיות עמק ברכה

I have now the opportunity to quote the words of my holy father, zlh"h, who spoke about this subject in his work, *Emek Berachah*, together with the glosses which I composed. At the end of a large gloss, I have included a monograph which I composed in my youth, based upon the Kabbalah, which is pertinent to the subjects mentioned in the gloss.

Shelah

(2) וכענין זה קבלתי מפי קדוש ד' אבא מורי זלה"ה, פירוש המאמר בחולין פרק כל הבשר (קט, ב) : אמרה ליה ילתא לרב נחמן, מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כותיה, אסר לן דמא שרא לן כבדא, נדה דם טוהר, חלב בהמה חלב חיה, חזיר מוחא דשיבוטא, גירותא לישנא דכוורא, אשת איש גרושה בחיי בעלה, אשת אח יבמה, גויה יפת תואר. בעינא למיכל בשרא בחלבא, אמר ליה רב נחמן לטבחי, זויקי לה כחלי, עד כאן. וקשה, וכי אשה חשובה כמו ילתא תדבר עם בעלה רב נחמן דברים כאלה אשר הם לפום ריהטא דברים בטלים, ולא זו אלא אף זו שקבעו רז"ל הדברים בתלמוד. ואין לומר שהתלמוד קבע הדברים ללמוד הדין, שאמר זויקו לה כחלא, שיוצא מזה הרבה לענין דינא כמו שהאריכו התוספות והפוסקים, דאי משום הכי היה לו להתלמוד לקצר ולא להביא ריש הדברים. ופירש אבא מורי זלה"ה, שמאלו הדברים יוצאים ענין גדול, והוא הדבר אשר דברתי, שבכל לא תעשה יחשוב בלבו החשק שהוא חושק לעשות, ומניח ואינו עושה בשביל כבוד שמים, כענין שאמר רבן שמעון בן גמליאל (תו"כ קדושים) : לא יאמר אדם אי אפשרי בבשר חזיר, אבל יאמר אפשרי ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי. וזהו הענין שאמרה ילתא, כל מה שאסר רחמנא שרי לן כנגדו, כדי שנטעם ונדע טעם האיסור שטעמו טוב ונחשוק אותו, ונניח האסור בשביל כבוד הבורא. וכך טעם השיבוטא כטעם החזיר, ואז נדע שטעם החזיר הוא טוב ונחשוק אותו, ונניח בשביל כבוד הבורא. והנה אסר לנו התורה בשר בחלב, במה יהיה לנו חשק לבשר בחלב שנאמר אנו מניחין בשביל כבוד הבורא, אמר ליה זויקו לה כחלא. ומה מאוד מתקן דברי אבא מורי זלה"ה בפשט הזה. של"ה עשרה מאמרים מאמר שלישי ומאמר רביעי

Similarly, I have received directly from that holy man of G-d, my mentor, my father, zlh"h, an explanation of the statement in the tractate *Chulin, Perek Kol HaBasar* 109b: Yalta said to Rav Nachman, "Since all things that the Torah forbade have an equivalent that the Torah permitted, i.e. The Torah has forbidden us blood but it has permitted us liver; it has forbidden us marital relations during menstruation but it has permitted us the blood of purification (a week or two after birth); it has forbidden us the fat of cattle but it has permitted us the fat of wild beasts; it has forbidden us swine's flesh but it has permitted us the brain of the shibbuta; it has forbidden us the girutha (a wild bird) but it has permitted us the tongue of fish; it has forbidden us the married woman but it has permitted us the divorcee during the lifetime of her former husband; it has forbidden us the brother's wife but it has permitted us the levirate marriage; it has forbidden us the non-Jewess but it has permitted us the beautiful woman [taken in war]. I wish to eat flesh

in milk, [where is its equivalent?]" Thereupon R. Nahman said to the butchers, "Give her roasted udders." This passage poses a difficulty. Why would a distinguished woman like Yalta speak to her husband about things, which at first glance appear to be of no consequence? Not only that, but our Sages, of blessed memory, incorporated it into the Talmud! You can't answer this question by merely saying that the Talmud incorporated it in order to teach us the *din* (law) which is implied by the statement, "Give her roasted udders," which is elaborated upon by Tosefos and the *Poskim* (authorities). If that were the case, the Talmud should have condensed the story and deleted the beginning of the conversation. My father, my mentor, zlh"h, explained that great things can be derived from that conversation. This touches upon a topic which we previously discussed: In every situation which is forbidden, the person should think about how much he desires to do the act but yet refrains because of the honor of Heaven. This is similar to that which Rabban Shimon ben Gamliel stated (Toras Kohanim Parshas Kedoshim): A person shouldn't say that he doesn't like pork. Rather he should say, "I really desire it, but what can I do? My father in Heaven has commanded me [not to eat it]." This is the meaning of what Yalta said. "All things that the Torah forbade have an equivalent that the Torah permitted." This is in order for us to experience the pleasant taste of that which is forbidden and develop a desire for it and yet refrain from it in order to show honor to the Creator. Behold the Torah forbade meat and milk together. How can we have a desire for meat and milk so that we can say that we are refraining from it because of the honor of the Creator? [This is why] he told her, "Give her roasted udders." The instructive words of my father are so sweet! **Shelah**

B. R. Shlomo b. R. Yehudah Leib of Lublin

(1) ורמ"א בהגה"ה סימן רמ"ט כתב: וסעודה שזמנה ערב שבת כגון ברית מילה ופדיון הבן מותר כנ"ל, וכן המנהג פשוט, עכ"ל. וכשלמדתי תורה בק"ק קראקא אצל רבי מורי הגאון החסיד מהר"ר שלמה זלה"ה, אירע שהיה סנדק בערב שבת, ולא רצה לילך לקביעת הסעודה של מילה. ואמר שהוא קל וחומר מסעודת מילה שחלה מראש חודש אב עד התענית, שאין אוכלין בשר כי אם מנין ולא יותר. והנה איסור אכילת בשר בימים ההם אינו אלא מנהג בעלמא, על כל זאת נוהגין שאין אוכלין יותר ממנין, קביעת סעודת בערב שבת הוא דין דגמרא כדלעיל, מכל שכן אם יש מנין שלא יאכלו יותר. ואני אמרתי לו מה זה ראייה, בשלמא שם אפשר למצוא תקנה לקבוע סעודה על מאכלי חלב ויסבו הרבה כמו שירצה, אבל בערב שבת אין למצוא תקנה, דקביעת סעודה איסורא הוא בין בבשר בין בחלב, אפשר דשרי. ודחה את דברי מטעם דאין שמחה בלא בשר וק"ל. של"ה מסכת שבת נר מצוה ו

The Ramo in his glosses to the Shulchan Aruch Orach Chaim 249 writes, "One is allowed to partake of a feast whose proper time is right before Shabbos such as a *Bris Mila* or *Pidion HaBen* and this is the common custom." Once while I was studying Torah in the city of Cracow under my Master and Guide, the pious Gaon, R. Shlomo, zlh"h, it happened that he was the *Sandek* on the eve of Shabbos. He did not want to go to the feast in celebration of the *Bris Mila*. . . . **Shelah**

(2) קבלתי ממורי מהר"ש ז"ל מלובלין על מה שאמרו רז"ל, והביאו הטור בסימן ח' ובבית יוסף בסימן כ"ה, וכן הוא בשולחן ערוך (סי' כה, יב), דתפילין כל אימת דממשמש בהן מברך, פירש אם זזו ממקומן וממשמש בהן להחזירן למקומן. ואמר שבזמן הזה שאין מניחין תפילין אלא בשעת תפילה, אין צריך לברך אם ממשמש בהן להחזירן למקומן, כי בודאי כל זמן שעוסק בדברי קדושה אין זה נקרא מסיח דעתו מתפילין שגם הם דבר שבקדושה. ודינין אלו לא נאמרו אלא למי שלובש תפילין כל היום, וכל משא ומתן שלו בתפילין, אז שפיר הוא מסיח הדעת. ועוד דלא חשיב היסח הדעת אלא כשהוא בשחוק ובקלות ראש כמו שכתב הטור סימן מ"ד, ובודאי בבית הכנסת בשעת התפילה ליכא שום שחוק וקלות ראש ונכון הוא. של"ה מס' חולין נר מצוה

I received from my Master, Maharash, z"l, of Lublin, regarding that which our Sages stated . . . that a person makes a blessing whenever he handles his *tefilin*, if they happen to move from their place and he moves them back. He said that at present, when we only wear *tefilin* during the prayer service, we do not have to make a new blessing when we move them back. When we are involved in matters of holiness we certainly don't take our minds away from the *tefilin* which is also holy. . . . **Shelah**

(3) בענין אם להשתחות כשאומרים בעלינו ואנחנו כורעים ומשתחווים, קבלתי ממורי מהר"ש ז"ל מלובלין להשתחות, דאם לא היה עושה כן הוחזק כפרן ומעיד עדות שקר בעצמו. של"ה שער מס' תמיד

Regarding the question whether one should bow down when saying in the *Aleinu* prayer the words, "And we bow and prostrate ourselves", I received from my Master, Maharash, z"l, of Lublin, to bow down, for, if he didn't do so, he would be considered to be a heretic and one bearing false witness. **Shelah**

(4) כן כעס מאוד מורי מהר"ש ז"ל מלובלין על אותן שאומרים הדלת של אחד בשב"א, ואמר מי הוא זה ואיזהו שיבדה מלבו להוסיף נקודת 'שבא' שאינה בתורה ולא משה ולא יעקב ולא עזרא הסופר אמרוהו. אלא מחוורתא דטעות הוא בידם וראוי לגעור בהן. של"ה מס' תמיד

My Master, Maharash, z"l, of Lublin, was very angry at those who pronounce the *dalet* of the word *echad* in the *Shema* with a *sheva*. He said, "Who could it be that would invent the additional vowel of *sheva*, which is not mandated by the Torah. . . . It is an error and it is befitting to make a protest against those who practice it. **Shelah**

(5) אמר לי מורי מהר"ש ז"ל מלובלין דכך הם פסקן של דברים, מי שמשכה סעודתו של שבת לתוך הלילה, יזכיר רצה בברכת המזון, מפני שמצוה להוסיף אשבת, ואף אם היה ראש חודש בשבת ואין בהוספתו מצוה, אפילו הכי מאחר שמוסיף אשבת וכל זמן שהוא שבת אז הוא ראש חודש, על כן הוא יזכיר של ראש חודש גם כן. אבל ראש חודש שחל באמצע השבוע ונמשכה סעודתו לתוך הלילה, לא יזכיר ראש חודש, מאחר שאין עתה ראש חודש ואין בהוספתו שום מצוה. של"ה הגה"ה לשער האותיות

My Master, Maharash, z"l, of Lublin, told me that this is the correct ruling: One whose Shabbos meal continued on to the night should mention *Retzai* in *Birchas HaMazon*, for it is a *mitzva* to extend the Shabbos. If Shabbos would also be Rosh Chodesh, whose extension is not a *mitzva*, since it is considered still Shabbos, it is also considered Rosh Chodesh and it should also be mentioned. If it would have occurred in the middle of the week, he should not mention Rosh Chodesh, since there is no *mitzva* to extend Rosh Chodesh. **Shelah**

6) וקבלתי ממורי הגאון מהר"ש ז"ל מלובלין, שקיבל איש מפי איש מפי הגאון רבינו יעקב פולק ז"ל, שלא לעשות קידוש ולאכול בליל ראשון של חג שבועות עד צאת הכוכבים. והטעם מפני שבספירה כתיב (ויקרא כג, טו) : שבע שבתות תמימות תהיינה, ואם כן כשמקדש בעוד יום מחסר אותו המקצת ממ"ט ימי הספירה, שהרי חג שבועות הוא לאחר הספירה, וכשיש ספירה אינו שבועות, וכשמקדש אם כן מקבל על עצמו החג ומחסר אותו המקצת מימי הספירה, ונמצא שאינן תמימות.. של"ה מס' שבועות נר מצוה

I received from my Master, the Gaon, Maharash, z"l, of Lublin, who received a direct tradition all the way back to R. Yaakov Pollack, not to make Kiddush and eat on the first night of Shavuuous until the stars come out. The reason being that it is written regarding *Sefira* (Lev. 23:15), "There should be seven *complete* weeks." When one makes Kiddush while it is still daytime, he has not *completed* [the counting of] the forty ninth day of the *sefira*. Since the holiday of Shavuuous occurs after *sefira* (the complete counting), and while it is still the *sefira* period it cannot be Shavuuous, when he makes Kiddush at that time, he is accepting upon himself the holiday while he is still missing some remaining part of the period of the *sefira*, which has not been completed at that time. **Shelah**

7) וראיתי ממורי רבי החסיד הגאון מהר"ש ז"ל, כשהיה שומע מפי תלמידיו שאמרו וכי היה המקשה משוגע, או איך היה גרייז"ר וכיוצא בזה, היה מכהו מכת מרדות, ומלבד תשובה שסידר לו, והיה מרגיל תלמידיו לומר תמיד בלשון כבוד, כגון דברי המקשה אינם מובנים לי לרוב עומקם וכיוצא בזה. של"ה שער האותיות אות ש

I saw that when my Guide and Master, the *Chasid*, the Gaon Maharash, z"l, heard one of his students saying, "The one who asked this question [in the Talmud] was crazy" or "How could he have made such a mistake?", he would beat him *makkos mardus* (the disciplinary beating of someone who defies authority), besides the formula (fast days) for repentance that he would prepare for him. He would accustom his students to always speak in a respectful tone, such as, "Because of their profundity, I don't understand the words of the one who asked the question" or something similar. **Shelah**

8) ומורי הגאון החסיד מהר"ש ז"ל, היה רגיל לומר בלא נדר ובלא שבועה, כך היה נוסח שבועתו לעשות כך או שלא לעשות, או בכעסו לומר כך בהרמת קול, או כשירצה לאיים וכיוצא בזה, וכך הרגיל תלמידיו. וגם אתם בניי יצ"ו תפסו זה הלשון אתם וזרעיתם עד עולם, ותלכו בדרך מורי הגאון והחסיד והקדוש אשריו בעולם העליון. של"ה שער האותיות אות ש

My master, the Gaon, the *Chasid*, Maharash, z"l, was in the habit of saying, "I am committing myself without the strictures of a vow or oath (*bli neder*)." This was the formula he used [instead of an] oath when committing himself to do or not to do something, or when he would lift his voice in [feigned] anger or when he wanted to instill fear and the like. He accustomed his students to this behavior. You, my children, may Hashem protect you, should use this formula; you, and your children forever. You should walk in the path of my Guide, the holy Gaon and *Chasid*. Fortunate is he [as he resides] in the Higher World. **Shelah**

9) ואני בבחרותי למדתי תורה אצל הרב הגדול הגאון המופלג החסיד מהר"ר שלמה ז"ל, כשנפטרת ממנו לילך לנשואין שלי, אמרתי לו: רבי, ברכני, וצוה עלי מה לעשות, אמר לי בזה הלשון: קדש עצמך בשני עניינים אלו, בקדושת מאכל ובקדושת הביאה, והוי זהיר במאוד להרחיק אלף אמה ממה שנוגע לאיסור, והתקדש במאוד בקדושתם, כי שאר מצות התורה אינם עושים רושם גופני, אבל אלו שני הדברים, האכילה מקיים הגוף והביאה מהווה הגוף, והרושם הזה עומד תמיד. עד כאן היה לשון פה קדוש זלה"ה. של"ה שער האותיות אות ק

In my youth, I studied Torah under the great Gaon, the extraordinary *Chasid*, R. Shlomo, z"l. When I left him to get married, I said to him, "My Rabbi, [please] bless me." He commanded [and guided] me what to do and said to me the following words, "Sanctify yourself in these two areas: The sanctification of eating and of marital relations. Be extremely careful to distance yourself even a thousand cubits from anything that is in any way connected to something forbidden. Sanctify yourself exceedingly in these areas, for the other *mitzvas* of the Torah don't make a physical impression. These two things, however, [are different]. Eating sustains the body and marital relations brings into being the physical body. The effect of your actions constantly remains." These were the words which issued from his holy mouth, zlh"h. **Shelah**

C.

וקבלתי ממורי הגאון מהר"ר פאלק כ"ץ שבזה מתורץ הקושיא, הרי לוי שמש מטתו בשנת רעבון, שהרי יוכבד נולדה בין החומות. והמזרחי הביא כמה תירוצים וכולם דחויים, וכן בר"ן, והביא מקצתם הבית יוסף בסימן הנ"ל. אמנם בזה הוא תירוץ מרווח, דאפשר דאשת לוי נתעברה בליל טבילה ושוב לא שימש עמה. של"ה שער האותיות אות ק

I received from my Master, the Gaon, R. Falk Katz an answer to the following question, "It seems evident that Levi had marital relations at the time of famine (which is forbidden) because Yocheved was born between the walls [of Egypt]." . . . He answered a very fitting answer: It is possible that Levi's wife became pregnant at the time of the ritual immersion [at which time relations are permitted]. Afterwards, he did not have relations with her. **Shelah**

D.

יפה נוף פרי צדיק אהובי תלמידי האלוף המרומם ר"ג ור"מ ואב"ד מהר"ר ישעיהו סג"ל. שו"ת מהר"ם ס' י"א

The beautiful branch, the fruit of the righteous, my beloved disciple, the exalted nobleman, *Resh Galusa* (the exilarch), *Resh Mesivta*, and *Av Bais Din* R. Yeshaya Segal.
Teshuvah Maharam 11

IV. Leader of His People

A.

(1) כמעט בכל הגולה נתפשטו תלמידיו ורוב הגולה רובא דרובא התאוה תאוה לתורתו ולהנהגתו וקיבלו אותו עליהם לאב בית דין ולראש ישיבה. . . . וקיבלו אותו עליהם כמה וכמה קהילות גדולות ובאחרונה נתקבל בארבע קהילות שהן עטרותיהן של כל הקהילות דהיינו ק"ק פרנקפורט וק"ק פראג וק"ק פוזנא וק"ק קראקא. הקדמת ר' שעפטל בנו של בעל השל"ה לס' השל"ה

His disciples were spread throughout almost the entire Diaspora. The overwhelming majority of the Diaspora had an intense desire to know his Torah teachings and customs. They accepted him as their *Av Bais Din* and *Rosh Yeshiva* Very many great communities accepted him as their spiritual leader. Ultimately, he was accepted by four communities, which are the crown of all the communities. These are the holy communities of Frankfurt, Prague, Posen, and Cracow. **Preface to Shelah by his son, R. Sheftel**

(2) דעו בני יצ"ו כי זכני ד' להיות מרביץ תורה כמעט בכל המדינות, ועיני ראו שחילוק גדול יש בארצות. של"ה שער האותיות אות ק

You should know, my children, may Hashem protect you, that Hashem has given me the merit of having spread Torah throughout almost all of the countries. My eyes witnessed that there are great differences in the various lands. **Shelah**

B.

יצתה תקנה שנת שמ"ז ביריד גראמניץ בלובלין שלא ישתדל שום רב בישראל להשיג משרת הרבנות ע"י הלוואה או מתנה הן ע"י עצמו והן ע"י אחרים ולא יחזיק ברבנות ע"י כסף וזהב, ולא ע"י ממוץ מוקדם או מאוחר, או ע"י איזה ענינים אחרים, קרובים ורחוקים המביאים הנאת ממוץ, וכל איש ואיש אשר יקשיח לבו ויאטים אזנו משמוע בקול התקנה הזאת, לא יאבה ה' סלוח לו, מהיות כי באים אנחנו בברית ובאלה, ומקבלים עלינו בקשר חזק ואמיץ לצאת במערכה נגד המסרב, לרדפהו עד חרמה לדחותו בשתי ידים, ולהבדילו מכל קהל הגולה ומכל קדושת ישראל, כי יהיה מנודה משני עולמות, גם נפרסם קלונו ברבים זולת שאר עונשים קשים, ולהשומע ינעם ותבא עליו ברכת טוב, והתקנה תקום לדור דורים, עד עמוד הכהן לאורים, בהסכם גאוני ארץ, גודרי הפרץ. בשנת ש"ץ נתחזקה התקנה בדבר רבנות שלא לקנות הרבנות משר העיר, כאשר יעשה מאז ומקדם בימים ההם, בימי כנה"ג בבית שני, לזאת עשינו קללות וסייגים גזירות וקנסות על דבר הרע הזה, ובאנו על החתום, ובכל עת ברירת רב, מוכרחים החזן והשמש לקרא כרוז.

הק' שלמה מלובלין (הוא ר' שלמה ר' לייבוש'ס, רבו), הק' יושע ולק כ"ץ (בעל הסמ"ע, רבו), הק' מאיר מלובלין חתן הג"מ יצחק מקראקא (מהר"ם מלובלין, רבו), הק' שמואל אידלש ב"מ יהודה הלוי (הוא הגאון בעל מהרש"א) הק' בנימין אהרן חריף מטיקטין, הק' זכריה בער אלטער, הק' אייזיק מלבווב, הק' לייב איילענבערג, הק' וואלף אויערבאך מפוזנא, הק' דוד משעברשין, הק' ר' יצחק כץ ר' נטע'ס, הק' יעקב כץ בר' יצחק, הק' בנימין בינוש, הק' יהודה ליב מבריסק דליטא, הק' יוסף קאזי, הק' שמשון ב"ר בצלאל מקרעמניץ (אחי המהר"ל מפראג), הק' ועליג מבעלז, הק' משה בר' אהרן מליטא, הק' אפרים איש לונטשיץ (בעל "עוללות אפרים"), הק' משה, הק' ישעיה ב"מ אברהם הלוי הורוויטץ, הק' מנחם מענדיל ר' אביגדור'ס מקראקא, הק' בנימין אלקנה בר' אליהו ז"ל, הק' אברהם ב"ר שלמה פוזנער, הק' מאיר מאניש, הק' קאפיל כץ ממגרש לעמבערג.

In the year 5347 (1587) in the market of Gramenitz, in Lublin, a decree was issued that no Rav should attempt to obtain a Rabbinical position through loans or gifts, whether done personally or through a proxy. He should not maintain a Rabbinical position through silver or gold, nor through money given beforehand or afterwards, or through any other means, likely or remote, which would give monetary benefit [to those that supported him]. May Hashem not forgive any of those who harden their heart and close their ears and refuse to accept this legislation, as we have come together to issue a covenant and oath. We have committed ourselves to band together to aggressively and mercilessly pursue anyone who refuses to obey this edict and excommunicate him from the Jewish community of the Diaspora and from the sanctification of Israel, for he will be banished from both Worlds. In addition, besides other terrible punishments, his shame will be made public. Those who accept this decree will experience pleasantness and benevolent blessings. This decree shall stand for all generations until the coming of the High Priest with the Urim V'Tumim. This was done with the agreement of the Gaonim of the land, those who repair the breach.

In the year 5350 (1590), legislation regarding Rabbinic appointments was reinforced and it was decreed that no Rabbi be allowed to purchase Rabbinical office from the nobleman of the city, as was the case during the second Temple, when the High Priest [bought the rights of office from the king]. To this end have we imposed curses, fences, decrees and punishments for anyone who perpetrates this evil and have signed our names. At any time when a [new] Rav is about to be chosen, the *Chazan* and *Shamash* must publicly call out this [decree].

R. Shlomo of Lublin (the Shelah's mentor), Yehoshua Falk Katz (the author of the *Sefer Meiros Aynaim*, a mentor of the Shelo), R. Meir of Lublin (a mentor of the Shelo), R. Shmuel Aidels (Maharsha), . . . R. Ephraim of Luntshitz (author of the *Keli Yakar*), R. Yeshaya Horowitz (Shelah), . . . (twenty six Rabbis in all)

C.

הגם שידעתי אני בעצמי כי בער אנכי מאיש ולא אתי יודע עד מה, זקנה אין כאן חכמה אין כאן, אבל מה אעשה שאבי יצ"ו גזר עלי להיות סניף למחברתו. הקדמה להוצאת ספר עמק ברכה מר' אברהם הורוויץ אביו של ר' ישעיה בשנת שנ"ז עם הגהות מר' ישעיה

Even though that I know that I am to a great extent subhuman, to a degree that I don't even begin to fathom, lacking both experience and wisdom, what can I do? My father decreed that I should attach [my humble insights] to his work. **Preface to the Sefer Emek Beracha, composed by R. Avraham Horowitz with glosses from R. Yeshaya Horowitz (Shelo) which was published in the year 5357 (1597)**

D.

(1) כשהייתי בחוץ לארץ בארץ רוסיא, שאלתי לאותן היהודים הראנדרי"ש שיש להם אוצרות חמץ חביות יין שרף, ומוכרים אותם לגוים קודם פסח, איך נוהגין. והיו אומרים שכך נוהגין מקדמת דנא, היו מוכרין לגוי כל החדר כולו ונותנין להגוי המפתח, ובזה הקילו הרבה, ונמצא שהוא חמץ שעבר עליו הפסח שאסור בהנאה. מסכת פסחים נר מצוה יב

When I was in the Diaspora, in the land of Russia, I inquired regarding those Jews, who were *Arendas* [managers of a Polish nobleman's estate], who owned warehouses of *chametz* (leavened grain products) and barrels of whiskey and sold them to Gentiles prior to Passover, how they exactly made the transaction. They told me that the following was the established custom: They would sell the Gentile the entire room and give him the key. They were overly lenient in this matter, as the *chametz* was still owned by the Jew during Passover and it was prohibited to derive any pleasure from it, even afterwards. **Shelah**

(2) של"ש אה"י הנעלה העולה מעלה בשם ותהילה ר"ג ו"ה מו"ה ישעיה סג"ל. מהודעניה למכ"ת על דבר הגט הניתן שם קרוב לגבול כ"ת והאשה הושבת תחת יד בית דין דמכ"ת בק"ק דובנא וכו' ובכך שלו' על דיני ישראל כה דברינו החותמים היום יום ב' י"ג אדר ש"ס לפ"ק נאם הצעיר מאיר כו' שו"ת מהר"ם לובלין ס' ל"ט

Peace unto you, the exalted tent of Jacob whose name and praises have risen to the greatest heights, *Resh Galusa V'Oker Harim* (Exilarch and uprooter of mountains), our Master, the Rav Yeshayah Segal. . . . Monday, the thirteenth of Adar, 5360 (1600). **Teshuvus Maraham Lublin 39 written to the Shelah while he Rav in Dubno**

(3) צעיר אנכי לימים קטן שבתלמידים. מן ההסכמה שכתב בשנת שס"ב כשהיה אב"ד אוסטרהא על ספר מזבח הזהב להג' ר' שלמה ממזריטש תלמיד רבו ר' שלמה

I am young and the smallest of the disciples. **From an approbation which the Shelah wrote in the year 1602 when he was Av Bais Din in Ostrog**

E.

(1) קבלנו עלינו את הרב האלוף הגאון מוהר"ר ישעיה בן מוהר"ר אברהם הלוי להיות לנו לאב ב"ד וריש מתיבתא מורה צדק יורה יורה, ידין ידין. יתיר יתיר ובידו שבט מושלים ומטה אלקים, להעמיד עמוד התורה וחוקיה ומשפטיה ולהעניש העובר להאכיל כפרי מעללו בצרוף ב"י יצ"ו וכו'. שנית קצבנו ליתן לאב ב"ד יצ"ו הנ"ל מאתים זהובים מעות מזומנים מעות טוב בכל יריד תשרי, וכן מאתים זהובים טוב מעות בכל יריד ניסן, מחמת שכר בטלה הכתובה בכתב רבנות, המתהווה יום יום וכו'. נאם ישעיה בן לאאמו"ר אברהם סג"ל ז"ל ה"ה הורוויץ. כתב רבנות מק"ק פראנקפורט

We have accepted upon ourselves, the noble Rav, the Gaon, R. Yeshayah b. R. Avraham HaLevi to be our *Av Bais Din* and *Resh Mesivta, Moreh Tzedek, Yoreh Yoreh, Yadin Yadin, Yatir Yatir*. He holds within his power the rod of governance and the G-dly staff to raise up the pillar of Torah, its statutes and laws, to punish violators so that they eat the fruits of their actions . . . Second of all, we have committed ourselves to give to the *Av Bais Din*, may Hashem protect him, acceptable currency in the form of two hundred gold pieces, at the time of the fair in Tishrei as well as at the time of Nissan. This is for the loss of income which he suffers daily, [as a result of his involvement in the needs of the community], as it is stated in the document of appointment to the Rabbinat. . . . Signed by Yeshaya b. R. Avraham Segal, z"l, Horowitz. **Document of Rabbinic Appointment to the community of Frankfurt**

(2) ובהיותי תופס ישיבה בק"ק פראנקפורט, מצאתי מנהגים ישנים וכתוב שם כדברי, שאשה תטבול בליל שבת כשחל בט' באב, והנאני. של"ה שער האותיות עמק ברכה

While I was leading the yeshiva in the holy community of Frankfurt, I found [a book of their] old customs in which I found support for my position that a woman is allowed to immerse herself on Tisha B'Av when it falls on Friday night. I was pleased. **Shelah**

(3) עוד אודיעכם בניי יצ"ו, בהיותי מרביץ תורה בק"ק פראנקפארט, ראה ראיתי בכל שנה ושנה, הגודגניות הנקרא קירש"ן יש בהן תולעים כמו שרגילים להיות בפלוימ"ן, ונזהרין שם שלא לאכול קירש"ן בלי פתיחה לבדוק אותם אם יש בו תולע, והגידו לי שזה דבר תמידי לעולם שרגילים למצוא בהם תולעים. ואלו התולעים הם בגודגניות המתוקים, אבל החמוצים הנקראים וייקסל"ן שם אין שכיחים, אחר כך בבואי להרביץ תורה בק"ק פראג בדקתי שם ומצאתי גם כן ככה. על כן בניי, שימו לבבכם לדבר זה, כי איני יודע אם הוא כן בכל העולם, או דווקא בארצות החמות ההם, ומכל מקום צריך לבוא לידי ברור. של"ה שער האותיות קדושת האכילה

In addition, I want to let you know, my children, may Hashem protect you, that when I was spreading Torah in the holy community of Frankfurt, I saw that every single year's crop of cherries was infested with worms (insects) as is common with plums. The people there are careful not to eat the cherries without first opening them up and checking them for infestation. They tell me that this is something that always happens because it is common to find worms. This occurs only in sweet cherries. In sour cherries, however, they are not common. Afterwards, when I came to spread Torah in Prague, I checked the cherries there and I found the situation to be identical. Therefore, my children, pay attention to this fact, for I don't know if this is a common occurrence throughout the entire world, or only in those warm climates. In any case this is something which needs to be clarified. **Shelah**

F.

כאשר ראינו בעינינו בהיותי אב"ד בק"ק פרא"ג עיר ואם בישראל. שער האותיות עמק
ברכה ל

As we saw with our own eyes, when I was *Av Bais Din* in the holy community of Prague, a mother city of Israel. **Shelah**

G.

באלו הארצות שהיה הרא"ש וכן המרדכי שהביא את דברי ראבי"ה כמובא בבית יוסף בסימן
הנ"ל, הם היו דרים בארצות החום ושם באמת רוב נשרש קודם לעומר. אבל בארץ פולין,
ומכל שכן ארץ רוסיא וואלין ליטא, שם על הרוב ורוב דרוב נשרש אחר העומר. ולהתיר
בארצות ההם משום טעם דאין דלתות המדינה נעולות ומביאים לשם ממקומות אחרות אשר
שם היו נשרשו קודם לעומר, זה שקר מפורסם, אדרבה מארצותיהם מוליכים כל זרע ארץ
לארצות אחרות. על כן בניי יצ"ו, אל תהיו אחר רבים לרעות, ותחזיקו במצוה זו אתם
וזרעכם לדורות, אמרות ד' אמרות טהורות, והיו למאורות. של"ה שער האותיות קדושת
האכילה טז

Those lands in which the *Rosh* lived and similarly the *Mordechai*, who quotes the *Raviah*, as it is cited in the *Bais Yosef*, . . . are warm lands and most of the grain takes root before the *Omer*. In the land of Poland, however, and most certainly in the lands of Russia, Volhynia, and Lithuania, the vast majority of grain takes root after the *Omer*. To claim that the grain sold in those lands is permitted because they import their grain from areas whose grain takes root before the *Omer*, is an obvious falsehood. On the contrary, [they have such an abundance that] from their silos, grain is transported to other lands. Therefore, my children, may Hashem protect you, don't follow the multitude to perpetuate evil. Strengthen yourselves in this *mitzva*, you and your progeny for all generations. The sayings of Hashem are pure, and they should serve you as your source of light. **Shelah**